

Las Squadras

Informaziuns generalas e messadi tier la radunonza communal dils 15 da december 2017

Messadi per la radunonza communal dils 15-12-2017

Messadi per la radunonza communal dils 15-12-2017 allas 20.00 uras a Surrein

La suprastonza communal suttametta a Vus las suandontas fatschentas:

1. Avertura e beinvegni
2. Elecziun da 2 dumbravuschs
3. Approbaziun dil protocol dalla davosa radunonza communal dils 20-06-2017
4. Tractaziun ed approbaziun dil preventiv communal 2018
5. Fixaziun dils peis da taglia 2018
6. Tractaziun ed approbaziun dalla varianta sid per il project per ina nova via cantunala denter Rabiun e Surrein sur Marias
7. Revisiun totala dil reglament da sepultura e santeri (DC 740.000)
8. Revisiun totala dil reglament pil provediment d'aua (DC 700.000)
9. Revisiun parziala dalla lescha davart igl allontanament e la purificaziun dallas auas (DC 710.000)
10. Orientaziuns
11. Varia

Tractanda 3: Protocol

Dil protocol dalla radunonza communal dils 20-06-2017 sa vegnir priu investa sin canzlia communal durant las uras da spurtegl. Avon radunonza ei il protocol ultra da quei exponius per investa.

Tractanda 4: Tractaziun ed approbaziun dil preventiv communal 2018

Il preventiv 2018 sa vegnir retratgs sco usitau en fuorma da brochura tier la canzlia communal. Sin pagina 2 anfleis Vus ina tabella culla resumaziun dil preventiv 2018. Tier la preparaziun dil preventiv 2018 ei la suprastonza communal sebasada sin il plan da finanzas 2018-2022 ch'ei vegnius approbaus igl october dalla suprastonza communal e dalla cumissiun da quen e gestiun. Il plan da finanzas muossa il svilup dalla situaziun finanziaria el quen da gudogn e sperdita sco era las investiziuns che ston ni duessan vegnir fatgas el decuors dils proxims tschun onns.

Cun la nova lescha da finanzas dil cantun Grischun e l'ordinaziun da finanzas dil cantun Grischun ch'ei entradas en vigur ils 1 da december 2012 eis ei vegniu scaffiu la basa per l'introducziun dil model da quen harmonisau 2 (MAC2) per las vischnauncas. Las vischnauncas ston introducir entochen ils 31 da december 2017 il MAC2. Cun il MAC2 duei la trasparenza davart la facultad e davart la situaziun finanziaria sco era da recav vegnir megliurada. Plinavon duei la cumparegliabladad dils quens dallas vischnauncas vegnir megliurada. Damai ch'ei ha dau considerablas midadas tier il plan da contos ein uonn il preventiv 2017 ed il quen 2016 buca cuntene in la brochura sper il preventiv 2018. Quei damai che quels quens vegnan aunc menai cun il plan da contos da MAC1. A caschun dalla radunonza communal vegn denton mussau las posiziuns cun midadas grondas enviers igl onn precedent. Per igl onn 2018 eis ei previu cun in gudogn da 815'461 francs. Quei ei in gudogn marcantamein pli ault en cumparegliazion cun ils preventivs dils onns vargai. La vischnaunca ei denton buca vegnida pli reha, mobein igl ault gudogn ei la consequenza dall'introducziun dil MAC2. Cun il MAC2 ei la vischnaunca restrenscheda tier las amortisaziuns. Il niev model da quen lubescha numnadamein mo da far amortisaziuns linearas. Las amortisaziuns supplementaras ein ultra da quei mo lubidas schebein quellas vegnan ils onns che suondan sligadas sco recav extraordinari. Tier il preventiv 2018 ha la suprastonza communal desistiu sin talas amortisaziuns supplementaras.

Ei spetga ils proxims onns grondas investiziuns sin la vischnaunca da Sumvitg. La suprastonza communal e la cumissiun da quen e gestiun ein dil meini da cuntinuar cun la politica da finanzas e lavura vinavon cul plan da finanzas sco muossavia. Muort la situaziun finanziaria ed a vesta dils projects che spetgan ein ils responsabels vinavon obligai d'agir bein ponderau e cun grond senn da responsabladad.

Il **quen da gudogn e sperdita** muossa las 10 spartas ellas qualas la vischnaunca ei engaschada, per tgei ch'ils mieds finanzials vegnan impundi e cun tgei entradas ch'ins astga quintar. Ina gronda part dallas expensas dil quen da gudogn e sperdita ei defnada cun cunvegnas, contracts, leschas ni entras la structura e la situaziun topografica da nossa vischnaunca. La suandonta tabella muossa las summas totalas dallas diesch spartas dil preventiv 2018 cul saldo correspondent.

<i>sparta</i>	<i>expensas</i>	<i>entradas</i>	<i>saldo</i>
0 administraziun generala	605'300	172'600	-432'700
1 segirtad publica	217'300	133'600	-83'700
2 scolaziun	2'047'200	264'000	-1'783'200
3 cultura e temps liber	240'250	28'450	-211'800
4 sanadad	591'200	21'000	570'200
5 ovras socialas	215'400	29'000	-186'400
6 traffic	798'500	319'900	-478'600
7 ambient e planisaziun	785'700	720'600	-65'100
8 economia publica	1'406'500	1'486'900	-80'400
9 finanzas e taglias	167'400	4'714'161	4'546'761
total	7'074'750	7'890'211	815'461

Las summas d'expensas e d'entradas dil preventiv 2018 ein semegliontas, era sche singulas posiziuns ein influenzadas au-truisa, sco las summas dil preventiv per igl onn 2017. Il preventiv muossa cun expensas da 7.075 milliuns francs visavi entradas da 7.890 miliuns francs in gudogn da 815'461 francs. Il cashflow, vul dir il gudogn brut avon deducziun dallas amortisaziuns munta 959'911 francs.

Detagliadas informaziuns tiel quen da gudogn e sperdita sco era tiel quen d'investiziuns vegnan presentadas a caschun dalla radunonza communal.

Il **quen d'investiziuns** dat ina survesta dils projects previ per igl onn 2018. La suprastonza communal ei stada premurada da risguardar mo las investiziuns ch'ei necessarias. Sin fundament dalla liquiditad actuala ein quellas investiziuns buca pusseivlas da realisar senza carschentar il deivet. La suprastonza communal ei pertscharta dall'obligaziun da nezegiar tut las pusseivladads da spargn tier la realisaziun dils projects.

Il quen d'investiziuns per l'auter onn cuntegn ils suandonts projects:

- sanaziun casa da scola Sumvitg
- sanaziun trasse dalla loipa
- sanaziun via Catat, Rabius
- sanaziun via Reits – Punt Gonda, Surrein
- sanaziun via Chistrisch – Caduff, Rabius
- sanaziun via Curtins, Rabius
- sanaziun aquaducts Sumvitg/Cumpadials
- sanaziun canalisaziun vischnaunca
- sanaziun rempars
- sanaziun mir santeri Sumvitg
- meglieraziun funsila
- sanaziun baghetg alp Val Tenigia
- projects forestals

	<i>preventiv 2018</i>	<i>preventiv 2017</i>	<i>quen 2016</i>
quen da gudogn e sperdita			
expensas	7'074'750	7'419'660	7'481'835
entradas	7'890'211	7'421'341	7'533'527
surpli d'entradas	815'461	1'681	51'692
quen d'investiziun			
expensas	4'392'700	6'109'700	2'058'753
entradas	1'952'000	1'259'000	1'005'958
investiziuns nettas	2'440'700	4'850'700	1'052'795

<i>fluctuaziun dil capital</i>			
amortisaziuns	56'800	585'000	1'035'059
remessas e deposits	126'500	29'500	5'076
retratgas	38'850	13'000	192'292

gudogn brut cash flow	959'911	603'181	899'535
investiziuns nettas	2'440'700	4'850'700	1'052'795

surpli da finanziaziun			
deficit da finanziaziun	1'480'789	4'247'519	153'260
grad d'atgna finanziaziun	39%	12%	85%

Il preventiv per igl onn 2018 muossa ora investiziuns nettas da 2'440'700, quei tier in cashflow da 959'911 francs. Il cashflow che muossa il gudogn avon las amortisaziuns indichescha la summa che stat a disposiziun per investiziuns nettas senza carschentar il deivet. Las cefras dil preventiv 2018 pretendan consequentamein in augment dil deivet.

Departament finanzas e taglias

Proposta

La suprastonza communal propona alla radunonza communal d'approbar il preventiv 2018 sco presentaus.

Tractanda 5: Fixaziun dils peis da taglia per 2018

Conform agl art. 30 al.1 lit. c) dalla constituziun communal ha la radunonza communal d'approbar annualmein ils peis da taglia.

Il preventiv 2018 ei vegnius concepiv cun risguardar il pei da taglia sin entradas e facultad sco entochen dacheu cun 105% dalla taglia cantunala sempli. Malgrad igl augment dil deivet ch'ei previus propona la suprastonza communal da schar ils peis da taglia per 2018 sco tochen dacheu.

Pei da taglia per taglia ordinaria

Tenor art. 3 al. 2 dalla lescha da taglia communal fixescha la radunonza communal annualmein il pei da taglia sin las entradas e sin la facultad.

Pei da taglia per taglia sin schischom

Tenor art. 5 al. 2 dalla lescha da taglia communal fixescha la radunonza communal annualmein il pei da taglia dalla taglia sin schischom.

Departament finanzas e taglias

Proposta

La suprastonza communal propona da schar il pei da taglia sin entradas e facultad per 2018 sco tochen dacheu sin 105% dalla taglia cantunala sempli e da schar il pei da taglia per la taglia sin schischom per 2018 sco tochen dacheu sin 1.3 ‰ dalla valur da taglia.

Tractanda 6: Tractaziun ed approvaziun dalla varianta sid per il project per ina nova via cantunala denter Rabius e Surrein sur Marias

La situaziun dil traffic sin la via cantunala da colligiazion denter Rabius – Surrein, specialmein las frequenzas dil traffic grev sil tschancun atras il quartier da Cahu sut Via e la Staziun da Rabius cuntenta dapi biars onns buca pli. Las reacziuns negativs dils

convischins en quels quartiers encunter il traffic grev creschan ad in crescher cun acziuns per seschurmegiari aschi bein sco pusseivel dallas emissziuns malemperneivlas. La suprastanza communal ei conscienza da quels fatgs ed ei dapi biars onns en contractivas cun igl uffeci da construcziun bassa dil Cantun Grischn per anflar ina adequata sligaziun che cuntenta la gronda part dils direct pertuccai.

Rapport dil studi davart la realisabladad

Durant quei temps da contractivas ein pliras variantas vegnidas examinadas. La finfinala eis ei vegniu decidiu da perseguir pli en detagl la varianta da «Marias nord» e la varianta da «Marias sid». Las variantas da «Tschuppina 1, 2 e 3», las qualas che prevedevan ina colligaziun cun la Via Cantunala H19 pli egl ost dil vitg da Rabiis, ein buca vegnidas persequitadas vinavon, damai che quellas havevan buca dapli avantatgs en cumparegliaziun cun las variantas «nord e sid». Cun las variantas «nord e sid» san il center dil vitg da Rabiis sco era ils quartiers da Cahu sut e Staziun da Rabiis vegnir descargai dil traffic grev. En ina complexa analisa ein quellas duas variantas vegnidas examinadas cun ils criteris «società 30 % - economia 40 % - ambient 30 %». Ils resultats da quella valetaziun muossan ina clara tendenza per la varianta «Marias sid». Davart dils cuosts dat ei buc ina gronda differenza denter quellas duas variantas. Omisduas ein vegnidas calculadas il matg 2016 cun cuosts da circa 2.2 milliuns francs (+/- 20 %).

La varianta «Marias sid»

La trassaziun nova da quella varianta entscheiva avon il sutpassadi dalla Viafier retica dalla via da Surrein e passa sid parallel cun il trassé dalla Viafier retica tochen tier il sutpassadi existent dalla Via da Marias. Suentar il sutpassadi da Marias resta la via cantunala nova sin la lingia dalla via da Marias existenta. La colligaziun en la Via Cantunala H19 succeda cun risguardar las distanzas da segirtad datier dalla punt digl Ual da Rabiis.

La via vegn ad haver ina ladezia da min. 4.20 meters plus in slargiamet dils carauns. Per saver cruschar cun autos da vitgira ein plirs plaz d'untgida da circa 36 meters lunghezia previ. La via nova drova tier igl Ual dalla Val Luven ina nova punt da biabein 10 tochen 12 meters lunghezia. Igl entir tschancun che vegn construiv da niev ei circa 900 meters liungs e ha ina pendenza maximala da 11.50 %. Ils cuosts ein previ tenor in calcul digl uost 2017 cun 2.3 milliuns francs (+/- 15 %).

La via cantunala existenta

La via cantunala existenta vegn mantenida vinavon sco via communal pils quartiers colligiai. Per cumparegliaziun ha igl uffeci da construcziun bassa dil Cantun Grischn era calculau ils cuosts per sanar quei tschancun via naven dalla colligaziun dalla Via Cantunala H19 (Posta Veglia) tochen tier il sutpassadi dalla Viafier retica alla Staziun da Rabiis. Quei tschancun dalla Via da Surrein ha ina lunghezia da circa 590 meters. Il trassé vegness mantenius il medem. Ils cuosts per quella sanaziun sin standard d'ina via cantunala ein calculai cun ca. 2.4 milliuns francs (+/- 15 %). Il motiv da quels gronds cuosts ei la sanaziun totala dallas treis punts existents ed igl engrondiment dil sutpassadi existent. Ils problems dil traffic grev sin quella via savessan denton era cun quella custeivla sanaziun buca vegnir sligiai.

Il brat dallas vias

La via cantunala nova da «Marias sid» vegn construivada dil Cantun Grischn e suenter la realisaziun vegn quella via surprida

dil cantun sco via cantunala. La via cantunala existenta (Via da Surrein) vegn surdada alla vischnaunca senza pretensiuns ni indemnisaziuns finanzialas, denton el stan sco ella se presenta oz. Quella survescha egl avegnir sco via communal da quartier. A lunga vesta sto quella seguir vegnir sanada cun in standard da via da rimnada ed eventual sco via d'avertura communal. Quella sanaziun sto lu vegnir finanziada cumpleinamein dalla vischnaunca. Secapescha vegn quella sanaziun suttamesa ad ina procedura da perimeter pils convischins dils quartiers pertuccai.

via cantunala nova

La suprastanza communal ha examinau las variantas presentadas digl uffeci da construcziun bassa dil Cantun Grischn e propoia d'approbar la varianta «Marias sid» e da sorprender la via da Surrein sil tschancun menziunau sco via communal. Cun quella decisiun sa la suprastanza surdar ufficialmein l'incarica per la realisaziun dalla via nova da colligaziun per Surrein ed Igniu.

Departament traffic

Proposta

La suprastanza communal propoia alla radunonza communal d'approbar la varianta sid per il project per ina nova via cantunala denter Rabiis e Surrein.

Tractanda 7: Revisiun totala dil reglament da sepultura e santeri (DC 740.000)

Entas la fusiun dallas pleivs Sumvitg/Cumpadials, Rabiis e Surrein ei la nova Pleiv Sumvitg naschida culs 01-01-2017. Cun la fusiun ei ina reorganizaziun stada necessaria e las multifaras incumbensas dalla pleiv ein vegnidas regladas daniev. Per ils santeris ch'ei sin territori communal sco era per las sepulturas ei la vischnaunca responsabla. La basa legala per quell'incumbensa communal ei il reglament da sepultura e santeri ch'ei ius en vigor l'entschatta digl onn 2000 sco era l'ordinaziun da sepultura e santeri. Cun la fusiun dallas pleivs han ils responsabels dalla pleiv e dalla vischnaunca contrahau daniev davart la repartiziun dallas lavurs concernent las sepulturas ed ils santeris denter las duas partidas. Ils buns discuers denter la pleiv e la vischnaunca han mussau ch'ei basegna ina revisiun totala dil reglament da sepultura e santeri e dall'ordinaziun corrispudenta.

Dil reglament alla lescha da sepultura e santeri

Il reglament duei vegnir remplazzaus cun ina nova lescha communal da sepultura e santeri. Questa lescha cuntegn denter auer ils sutnumnai puncts.

- La survegionza digl uorden da sepultura e santeri ei incumbensa dalla suprastanza communal. Ella ei responsabla per l'execuziun digl uorden da sepultura e santeri.

- Las incumbensas dalla suprastanza communal e in relaschar disposiziuns per il diever e manteniment dil santeri, incaricar e survegilar ils responsabels dil menaschi da sepultura ordeifer baselgia, ordinar la rumida da fossas, survegilar la formaziun da fossas ed actualisar il register.
- La pleiv ei responsabla per ils survetschs divins, las preparativas dalla baselgia, la caplutta da morts e las ulteriuras lavurs che succedan enteifer la baselgia avon, duront e suenter la sepultura.
- La vischnaunca ei responsabla per il cavar fossa, preparar la scaffa dil mortuari ni preparar la fossa communal per la sepultura. Plinavon ei ella responsabla per sfundrar la bara, cuvierer la fossa ni la scaffa dil mortuari e dalla fossa communal e las ulteriuras lavurs che succedan sin santeri avon, duront e suenter la sepultura. Per quella lavur sa ella adossar als vegnentsuenter ina taxa che cuvierer ils cuosts.
- Il manteniment ordinari dils santeris ei caussa dalla pleiv Sumvitg.
- Il manteniment extraordinari dils santeris ei caussa dalla vischnaunca.
- La revocaziun dallas fossas sto succeder sil pli tard suenter 24 onns. Davart la revocaziun da singulas fossas ni d'ina part dil santeri decida la suprastanza communal en concordanza culs responsabels dalla pleiv.

Ordinaziun da sepultura e santeri

Sper la revisiun dil reglament ei medemamein l'ordinaziun da sepultura e santeri vegnida revedida. Tenor art. 38 dalla constituziun communal ei la suprastanza communal igl organ competent per la revisiun d'ordinaziuns. Consequentamein vegn quella buca sutmess alla radunonza communal per approvaziun. L'ordinaziun definescha sin fundament dalla lescha denter auter ils detagls pertuccont la repartiziun dallas differentas incumbensas, las particularitads dils differents santeris e las taxas.

La lescha da sepultura e santeri sco era l'ordinaziun dueien ir en vigur culs 01-01-2018.

Departament santeris ed uorden da satrar

Proposta

La suprastanza communal propona alla radunonza communal d'approbar la lescha da sepultura e santeri.

Tractanda 8: Revisiun totala dil reglament pil provediment d'aua (DC 700.000)

Il reglament pil provediment d'aua da nossa vischnaunca ei ius en vigur cun ils 01-01-1998 ed ha aschia fatg il survetsch duront ils davos 20 onns. Enteifer quei temps ei semidau fetg bia sil sector dalla qualitat dall'aua da beiber. Las controllas da qualitat ein vegnidas pli e pli rigurusas e pretendan pli e pli in engaschi professional per saver satisfar allas pretensiuns dallas leschas surordinadas pil schurmetg dallas auas da beiber e per saver garantir il certificat da management dalla qualitat dall'aua. L'urgenta sanaziun totala dil provediment d'aua da Sumvitg/Sogn Benedetg e Cumpadials/Clavadi ch'ei vegnida approvada en la votaziun all'urna dils 25 da zercladur 2017 cun bunamein 90 % gie dallas vuschs, muossa bein avunda con impurtont, mo era con custeivels che nos provediments d'aua ein.

Nossas corporaziuns d'aua publicas

Tochen oz ei il provediment d'aua public vegnius survegilaus e menaus da nossas corporaziuns d'aua da Sumvitg, Rabius, Surrein, Cumpadials e Laus. Sur onns ora han quels organs procurau per aua da beiber da buna qualitat ed en buna quantitat. Grazia a nossas bunas fontaunas cun avunda quantitat d'aua da beiber ei quei pli u meins adina gartegiau fetg bein. Las corporaziuns incassavan las taxas da diever e procuravan per las investiziuns necessarias. La mesadad dils cuosts vid las sanaziuns d'aqueducts ni lavurs da manteniment vegnevan surpri dalla vischnaunca che aveva 50 % dallas entradas da contribuziuns da colligiaziuns novas. Quei sistem da quen era per la vischnaunca pil pli ina fatschenta da deficit che cunterfageva plinavon alla lescha cantunala che preveda tier la finanziaziun pils provediments d'aua ina finanziaziun speciala tenor il principi dil caschunader.

Cun quei sistem da finanziaziun ei era la sanaziun totala dil provediment d'aua da Sumvitg e Cumpadials buca pusseivla da finanziaziun entras las corporaziuns sezzas. Ed era sin las autras corporaziuns spetgan ils proxims onns urgentas investiziuns che survargan la capacita finanziaria ch'ellas possedan. Ord quei motiv ei uss il gest mument da far ina revisiun totala dil reglament dil provediment d'aua e da rinforzar nos provediments d'aua cun novas estructuras pigl avegnir.

A tut quels e quellas ch'ei s'engaschai grondamein tochen oz per nossas corporaziuns d'aua, seigi engraziu cordialmein per quei grond engaschi pil bien menaschi dils provediments d'aua en nossa vischnaunca.

Dil reglament alla lescha dil provediment d'aua

Alla gruppa da lavur che ha preparau la nova lescha pil provediment d'aua han fatg part:

- *Giusep Bearth, Sumvitg*, president dalla cumissiun e gearau responsabel
- *Fabian Collenberg, Sumvitg*, actuar dalla cumissiun e canzlist communal
- *Gion Baselgia, Rabius*, president dalla corporaziun d'aua Rabius
- *Leci Deplazes, Surrein*, cassier dalla corporaziun d'aua Surrein
- *Roland Bearth, Sumvitg*, cau fontauna dallas corporaziuns d'aua Sumvitg/Sogn Benedetg e Cumpadials/Clavadi

L'incumbensa dalla cumissiun ei stada da reveder il reglament pil provediment d'aua e da crear in niev regulativ da taxas. La cumissiun ha decidiu d'abolir il reglament actual e da remplazar quel cun ina nova lescha communal pil provediment d'aua. Quella sebase sin las normas dalla lescha cantunala e federala e sin il model cumprovau dalla lescha cantunala dil Grischun. L'ordinaziun tiel reglament pil provediment d'aua duei vegnir abolida e buca remplazzada.

Las impurtontas midadas

Quella nova reorganisaziun preveda ch'ils menaschis dils differents provediments d'aua vegnan surpri dalla vischnaunca ed administrai da quella. Quei pretenda denton il consentiment dallas corporaziuns d'aua publicas. Fertun che las corporaziuns d'aua da Cumpadials, Laus e Surrein han gia priu quella decisun da surdar lur menaschis alla vischnaunca maunca quella (el mument dalla

redacziun da Las Squadras) aunc dallas corporaziuns da Rabius e Sumvitg. Las radunonzas generalas extraordinarias da quellas corporaziuns han liug duront ils meis da november e december.

Sper entginas midadas strategicas ed organisatoricas preveda la nova lescha pil provediment d'aua era in niev sistem d'incasso per las taxas annualas dils provediments d'aua. Tochen oz vegnevan quellas incassadas dallas corporaziuns sin fundament da differents facturs e sin fundament da differents prezis da basa. Aschia eran las contribuziuns denter ils vitgs fetg differenziadas. Egl avegnir duei esser che tuts pagan unicas taxas annualas sin fundament dils medems criteris. In fatg ch'ei segir pli gests che tochen ussa che pretenda denton era empau tenuta solidarica.

Igl incasso dallas taxas annualas vegn quintaus giu da niev sin fundament da dus facturs. In factur ei il consum d'aua (tenor dumbrader) e l'auter factur ei il schazetg uffical dalla segirada da baghetgs. Quella part che cumpeggia il schazetg dall'immobilia ei impurtonta per aschia era saver constrenscher ils biabein 30 % dallas secundas habitaziuns en nossa vischnaunca, che han in pli pign consum d'aua, che fan denton era part da tut l'infrastructura che nus stuein metter a disposiziun pil provediment d'aua.

Il principi dil regulativ da taxas...

Il niev regulativ da taxas pil provediment d'aua sebase sil principi dil regulativ dalla lescha davart igl allontanament e la purificaziun dallas auas. Era cheu vegn differenziau denter taxas da colligiazion, taxas fundamentalas e taxas da consum. Ils objects ch'ei colligiai cul provediment d'aua ein parti en tschun classas tenor il consum dall'aua.

La taxa da colligiazion vegn incassada tier l'emprema colligiazion sin fundament dalla valeta nova tenor schazetg uffical e munta per las classas d'objects 1 tochen 4 ad 1.50 % (sco tochen uss). Per la classa 5 (objects specials) vegn quintaus cun ina taxa minimala da frs. 250.00 tenor ina disposiziun individuala.

La taxa da diever fundamentala vegn incassada sin fundament dalla calculaziun dalla valeta nova tenor schazetg uffical. Quella duei cuvierer denter 50% - 75% dils cuosts annuals visai ora en la contabilitad. Quella quota definitiva e la classa d'objects vegnan fixadas dalla suprastanza communal.

	minimal		maximal
Classa 1:			
Edificis cun grond cosnum d'aua	0.2 %	-	0.8 %
Classa 2:			
Edificis cun mesaun consum d'aua	0.1 %	-	0.5 %
Classa 3:			
Edificis cun pign consum d'aua	0.05 %	-	0.3 %
Classa 4:			
Edificis cun in minim consum d'aua	0.025 %	-	0.1 %
Classa 5:			
Objects specials	frs. 50	-	frs. 1'000

La taxa da consum vegn incassada sin fundament dil consum d'aua. Quella ha da cuvierer 25% - 50% dils cuosts annuals visai ora en la contabilitad. La quota definitiva vegn fixada dalla suprastanza communal.

	minimal		maximal
	frs./m ³		frs./m ³
Per tuts implonts colligiai tenor l'indicaziun dil dumbrader d'aua	0.20	-	1.20

Il dumbrader d'aua vegn furnius e montaus sin cuost dalla vischnaunca e resta proprietad dalla vischnaunca. Il tscheins pil dumbrader munta a frs. 30.00 – frs. 200.00. Quella taxa croda sch'ei vegn gia pagau in tscheins pil medem dumbrader per la dismessa dall'aua.

La nova lescha pil provediment d'aua ed il regulativ da taxas leutier san vegnir retratgs tier l'administraziun communal. Plinavon ein tals documents era publicai sin la pagina d'internet dalla vischnaunca www.sumvitg.ch.

Departament provediment d'aua

Proposta

La suprastanza communal propona alla radunonza communal d'approbar la lescha pil provediment d'aua sco era il regulativ da taxas tier la lescha menziunada.

Tractanda 9: Revisiun parziala dalla lescha davart igl allontanament e la purificaziun dallas auas (DC 710.000)

En connex cun la revisiun dil reglament pil provediment d'aua ei era sedau duas pintgas midadas en la lescha davart igl allontanament e la purificaziun dallas auas.

Ina amplificaziun ei previda egl art. 11 cun ina nova alinea 3 che secloma:

³ Tier la retratga dad aua che vegn buca menada ella canalisaziun per aua tschuffa, sco spinas da bugnar iert, puoz da curtin, fontaunas eav. sa vegnir lubiu sin damonda in dumbrader separau. Pil quantum dall'aua che vegn buca menada ella canalisaziun ed ella serenera, sto buca vegnir pagau contribuziuns per la serenera.

Ina midada pertucca igl artechel 31. En quest artechel vegn alinea 2 remplazzada sco suonda:

² Sco valor per la taxa fundamentala vala la valor nova indexada dils objects colligiai e las tarifas fixadas dalla suprastanza communal per las classas d'objects. Decisiv per la taxaziun ei la valor indexada dalla segirada da baghetgs. La valor per la taxa fundamentala vegn adattada mintga treis onns alla valor indexada dalla segirada da baghetgs. Semida la valor indexada dalla segirada da baghetgs per 2 puncts d'index ni dapli vegn ella medemamein adattada. Corripunda quella valor buca cun la realitad, ordinescha la vischnaunca da far in niev schazetg.

Departament dismessa d'aua piarsa

Proposta

La suprastanza communal propona alla radunonza communal d'approbar la revisiun parziala dalla lescha davart igl allontanament e la purificaziun dallas auas.

Midadas da persunal

Emprendist digl uffeci forestal

La fin zercladur 2017 ha igl emprendist *Severin Schaniel* terminau igl emprendissadi tier igl uffeci forestal. La suprastanza communal engrazia per il grond engaschi, gratulescha per ils buns examens e giavischa per il futur professional e privat mo il meglier.

Il fenadur 2017 ha *Samuel Disch da Cazas* entschiet igl emprendissadi da bostger tier la gruppa forestala. Igl emprendissadi cuoza 3 onns. Duront quei temps frequenta il Samuel la scola professional sco era differents cuors. Nus giavischein al Samuel bia plascher e satisfacziun.

Finizium digl engaschi dalla pedela da Rabius

Cun la fin digl onn da scola 2016/17 ha la pedela *Lisa Carina Pinto Mendes* terminau lur engaschi per la vischnaunca da Sumvitg. Duront dus onns ha la Lisa exequiu grondiusa lavur per la vischnaunca. La suprastanza communal engrazia per per engaschi e giavischa alla Lisa tut bien per il futur.

Cau fontauna e substitut dil cau dalla serenera Zavragia

Il november 2017 han las suprastanzas communalas da Trun e Sumvitg elegiu *Roland Bearth da Sumvitg* sco niev cau fontauna dils indrezs dils providiments d'aua publics da Sumvitg e Trun (70 %) e substitut dil cau dalla serenera Zavragia (30 %). Il Roland ei installatur sanitar e monter da scaldaments e ha rimnau experientscha sin quei sector tier pliras interpresas. Igl onn 2002 ha il Roland surpriu la fatschenta da siu bab. Dapi lu ei el meinafatschenta dall'interpresa ch'ei bein-enconuschenta sut il num Bearth Haustechnik. La suprastanza communal ei perschuada da haver fatg in'excellenta elecziun e selegra sin ina buna collaboraziun cun Roland Bearth. Il Roland vegn ad entscheiver sia nova piazza l'entschatta fenadur 2018. Nus giavischein al niev cau fontauna e substitut dil cau dalla serenera Zavragia bia plascher e satisfacziun en siu niev engaschi.

Suprastanza communal

Informaziuns cuortas

Protocols dalla radunonza communal

Muort la revisiun dalla lescha da vischnauncas dil Cantun Grischun mida la vischnaunca la pratica concernent la publicaziun dils protocols dallas radunonzas communalas. Naven digl onn 2018 vegnan ils protocols publicai sin la pagina d'internet (www.sumvitg.ch) ed exponi public en scaffa avon la canzlia communal sil pli tard 30 dis suenter la radunonza communal duront 30 dis. En il Fegl ufficial Surselva vegn informau naven da tgei datum ch'ils protocols ein exponi respectivamein sin la pagina d'internet disponibels. Plinavon san ils convinschs era retrer in protocol dalla canzlia communal duront las uras da spurtegl. In abbonament ei mo pli pusseivels en fuorma da pupi. Ils cuosts da porto da frs. 2.50 per protocol vegnan tschentai a quen als abbonents.

Administraziun communal

Maldiever dils molocs dalla vischnaunca da Sumvitg

Ils davos onns eis ei vegniu montau differents molocs ellas fracziuns dalla vischnaunca.

Ils molocs ein ina sligiazium schubra ed efficienta per la dismessa da rumians. Oz possedan tut las fracziuns silmeins treis molocs – in per rumians da casa, in per cuppas ed in per il veider. Ils molocs porschan plaz per 5000 liters, pia 140 sacs da 35 liters.

El decuors digl onn current han convischinas e convischins observau pliras gadas ch'igl ei vegniu deponiu rumians scumandai sco per exempel sacs ners ni da pupi senza marca e schizun rufid bloccont els molocs. Tier la dismessa da rumians els molocs valan las prescripziuns usitadas. Consequentamein basegna ei era cheu ils sacs verds dalla Regiun Surselva ni la marca corrispundenta. La marca ed ils sacs verds san vegni cumprai ellas stizuns dalla vischnaunca.

molocs Surrein / moloc che cuntegn rufid bloccont buca lubiu

Ei duei ed astga buc esser ch'ei vegn fatg maldiever dils molocs e fiers tut quei che po atras la ruosna dil moloc sin donn

e cuost dils convischins. La vischnaunca respectivamein ils representants e collaboraturs dalla vischnaunca ston en cass da maldiever intercurir tgei persuna ch'ei responsabla per il surpassament. Ils davos onns ha la suprastanza communal stuiu punir plirs convischins muort surpassaments dil reglament davart la dismessa da rumians. Las leschas ein per che nus hagien in cert uorden en nosa communad. La suprastanza communal ei igl organ che sto controllar ch'ils convischins setegnien vid la legislaziun. Consequentamein ei ella era responsabla per la tractaziun dils surpassaments dalla legislaziun. Quei ei ina lavur che negin fa bugen. La suprastanza communal vegn denton vinavon a punir surpassaments damai ch'ei sa buca esser ch'il generalester sto surprendre ils cuosts d'entgins paucs che fan maldiever dils molocs.

Il cau dil departament Ignaz Deplazes supplichescha en num dalla suprastanza communal da risguardar la legislaziun pertuccont la dismessa da rumians e stat era bugen a disposiziun per sclariment.

Departament ambient

Gratulaziun

Flurin Candinas da Sumvitg ha absolviu il cuors da schar ir rachetas dall'uniun svizra da pumpiers. Il certificat ch'il Flurin ha retschert entras quei cuors legitimescha el da schar ir rachetas entochen la categoria quater. Bugen stat il Flurin a disposiziun ad uniuns ed instituziuns che vulan far diever da sia savida.

Sumvitg Turissem

Sets da meisa per uniuns ed ustrias

La stad 2017 ha la vischnaunca schau producir sets da meisa cun si las baselgias e capluttas dalla vischnaunca. Quels sets ein vegni creai da Christoph Berger da Mustér. La vischnaunca metta a disposiziun ils sets allas ustrias ed ad uniuns per occurrenz publicas. Bugen astgan las uniuns che basegnan ils sets per occurrenz ed ils ustiers e las ustieras s'annunziar tier l'administraziun communal en caussa.

Administraziun communal

Il Legn

Sligiazioni dil davos legn en "Las Squadras"

nr. 2/zercladur 17

La fotografia muossa ils urdeins vid il pistregn vegl a Cumpadials. Ord las 18 sligiazions correctas ei il victur dallas duas cartas dad ir cul tren vegnius tscharnius e senumna Marlis Cabalzar da Rabiuis.

Niev legn

Nua sesanfla quella inscripziun?

Ils sunatibas Postabiala Sumvitg alla fiasta federala a Brig

Dils 22 entochen ils 25 da zercladur 2017 ha giu liug a Brig/Glis la Fiasta federala da sgugialaders, bettabandieras e sunatibas. Massa formaziuns dall'entira Svizra han empleniu ed embelliu las vias e gassas dil marcau da Brig e Glis duront l'impressiunonta fiasta. Denter las multifaras gruppas han era ils sunatibas Postabiala da Sumvitg priu part all'imposanta fiasta. Per saver prender part a lur emprema fiasta federala ha la gruppa indigena stuiu sequalificar. La qualificaziun ei reussida igl onn vargau a Gossau. Ils sunatibas Postabiala ein sefundai igl onn 2001 sco pintga gruppa ed ei sepresentada a Brig alla fiasta cun duas dunnas e sis umens. Il toc da pac ch'ils sunatibas Postabiala han sunau a Brig avon ils experts senumna "Alpwanderung" ed ei vegnius screts da Hermann Studer. La presentaziun dils sunatibas Postabiala ei vegnida fatga a Brig per romontsch. Il dirigent Martin Monn da Sumvitg ha interpretau ed arranschau il toc da pac e cuntentau las ureglias finas dils experts. Cun in ferm e liung applaus ha il publicum engraziou e gratulau als sunatibas per la biala produczion. La valetaziun dils experts cun predicat 2 ei per il dirigent ed ils sunatibas zun legrevla. La suprastanza communal gratulescha per la grondiusa prestaziun e gavischa alla gruppa vinavon grond plascher da sunar tiba.

Per la finiziun digl onn

Preziadas convischinas e preziai convischins, per la confidonza ed il sustegn che Vus haveis demussau enviars nus duront igl onn 2017 che va prest a fin engraziein nus cordialmein. Nus gavischein a Vus e Vossas famiglias grazias fiastas da Nadal ed egl onn 2018 tut bien, bia cletg e satisfacziun el mintgadi.

Suprastanza ed administraziun communal

Tarmettei Vossa sligiazion per posta, per fax ni per e-mail alla administraziun communal entochen mesjamna, ils 31 da december 2017.

Per participont(a) vala mintgamai mo ina sligiazion. Denter las sligiazions gestas vegn tratg la sort. Sco premi dat ei duas gadas ina carta dil di per ir cul tren ell'entira Svizra ella valeta da mintgamai frs. 45.00.

Editura

Vischnaunca Sumvitg, Via Quadras Su 10, 7175 Sumvitg
telefon: 081 920 25 00, fax: 081 920 25 08,
e-mail: info@sumvitg.ch